

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr XLI/.../2017

Rady Gminy Lipie z dnia 28 grudnia 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2018-2020**

Lipie 2017

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Uzasadnienie wprowadzenia programu	4
3. Sytuacja demograficzna Gminy Lipie	5
4. Formy pomocy udzielane rodzinom	7
5. Działania szkół z terenu gminy na rzecz wspierania rodzin i dzieci	13
6. Działania Gminnego Ośrodka Kultury, Biblioteki oraz świetlic na rzecz wsparcia rodzin i dzieci	14
7. Nowe działania zaplanowane na czas realizacji Programu	15
8. Analiza SWOT	17
9. Odbiorcy programu	19
10. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny	19
11. Instytucje działające na terenie gminy Lipie	22
12. Źródła finansowania	22
13. Zakładane efekty realizacji Programu	23
14. Monitoring i ewaluacja Programu	23
15. Podsumowanie	25
16. Spis tabel	26
17. Spis wykresów	26

WSTĘP

Rodzina to naturalna grupa społeczna, w której centralnymi rolami są role matki i ojca, stanowiąca całość względnie trwałą, podlegającą dynamicznym przekształceniom, opartą na zastanych tradycjach społecznych oraz nowotworzonych własnych obyczajach. Rodzina jest zatem pierwotną grupą o swoistej organizacji i określonym układzie ról między poszczególnymi członkami, związaną wzajemną odpowiedzialnością moralną, świadomą własnej odrębności, mającą własne przyzwyczajenia, zespoloną miłością i akceptującą się nawzajem.

Rodzina stanowi dla dzieci, jak i dorosłych podstawowy zespół wspólnoty życia, chodzi tutaj głównie o wspólnotę emocjonalną. W takiej wspólnocie zaspokajane są potrzeby ekonomiczne, fizyczne i psychiczne. Rodzina to pierwszy i naturalny krąg środowiskowy, do którego dziecko wchodzi przez sam fakt narodzin. To właśnie tutaj ponosi się odpowiedzialność za zaspokojenie potrzeb dziecka i jego wychowanie.

W związku z przemianą ustrojową w Polsce zauważa się źle ukształtowaną politykę prorodzinną. Otwarcie się na nowoczesny styl życia społeczeństw zachodnich spowodowało, że rodzina stała się jedną z instytucji życia społecznego. W środowisku zamieszkania rodziny zanikają więzi sąsiedzkie i postępuje wzrost anonimowości. Rodzina wyobcowuje się również z tradycji, co dodatkowo stwarza niebezpieczeństwo braku odpowiedzialności wśród rodziców za wychowanie dzieci i zorganizowanie właściwych warunków rozwoju osobowego. Prowadzi to do powiększania się grona rodzin dysfunkcyjnych. Mówiąc o dysfunkcyjnej rodzinie, należy zauważyć, że ma ona swój początek w małżeństwie, w którym małżonkowie działają na tym samym bądź większym poziomie dysfunkcji. Dysfunkcja objawia się zaburzeniem komunikacji i struktur w rodzinie, które powodują problem w wypełnianiu przez członków rodziny swych funkcji wystarczająco dobrze. Zostaje zaburzona komunikacja między jej członkami. Ma to wpływ na nieprawidłowe kształtowanie się obrazu własnej osoby i poczucia wartości jej członków. Dzieci często w takich rodzinach doświadczają wstydu, będącego skutkiem zaniedbywania ich przez rodziców. Rodzina dysfunkcyjna nie radzi sobie z kryzysami rozwojowymi, brakuje w niej poczucia bezpieczeństwa i jasnego określenia norm i wartości. Rodzice nie potrafią prawidłowo pełnić swojej władzy rodzicielskiej. W rodzinie dysfunkcyjnej występuje zamknięcie i izolacja od świata zewnętrznego. Rodzina taka żyje w zakłamaniu i braku wzajemnej pomocy. Dominującym zachowaniem w rodzinach z dysfunkcjami jest koncentracja na sobie,

ignorowanie lub nadopiekuńczość oraz niezaspokajanie potrzeb dziecka, co w konsekwencji może nawet doprowadzić do umieszczenia dzieci z tych rodzin w pieczy zastępczej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku (tj. Dz. U. z 2017, poz. 697,1292) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. W przypadku rodzin dysfunkcyjnych, dzieci winny być objęte systemem pieczy zastępczej, czyli zespołem osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie im czasowej opieki i wychowania. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja).

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Lipie na lata 2018-2020. Priorytetem programu będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu mieszkańców. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancję wsparcia instytucjonalnego. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

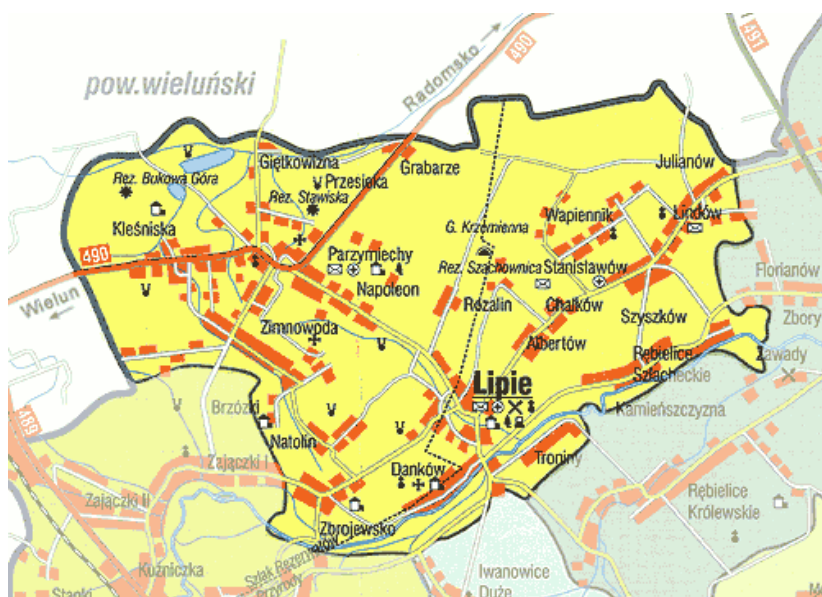
Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych tj.

umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Celem pomocy członkom rodzin zarówno wydolnych, jak i niewydolnych wychowawczo jest ustalenie systemu zintegrowanych działań.

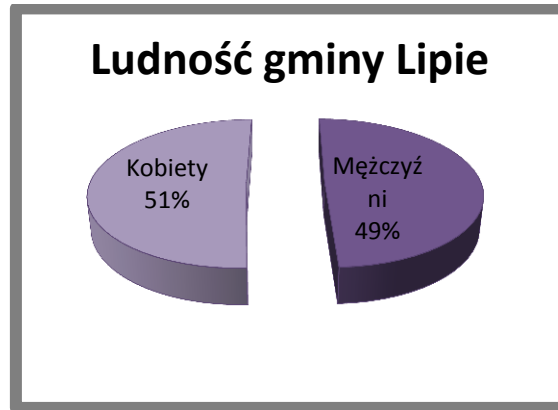
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY LIPIE

Gmina Lipie położona jest w północnej części województwa śląskiego. Jest jedną z dziewięciu gmin wchodzących w skład powiatu kłobuckiego. Mieści się w powiecie kłobuckim. W skład gminy wchodzi 21 miejscowości. Gmina podzielona jest na 19 sołectw. Gmina Lipie sąsiaduje: od północy z gminą Działoszyn i gminą Pątnów, od zachodu z gminą Rudniki, od południa z gminą Krzepice i Opatów, a od wschodu z gminą Popów. Gmina Lipie zajmuje obszar 99 km², co stanowi 11,14 % powierzchni powiatu kłobuckiego.

Według danych gminy- stan na dzień 31.12.2016 r. - gmina liczyła 6361 mieszkańców, w tym 3221 kobiet i 3140 mężczyzn.

Wykres 1 Statystyka mieszkańców według płci

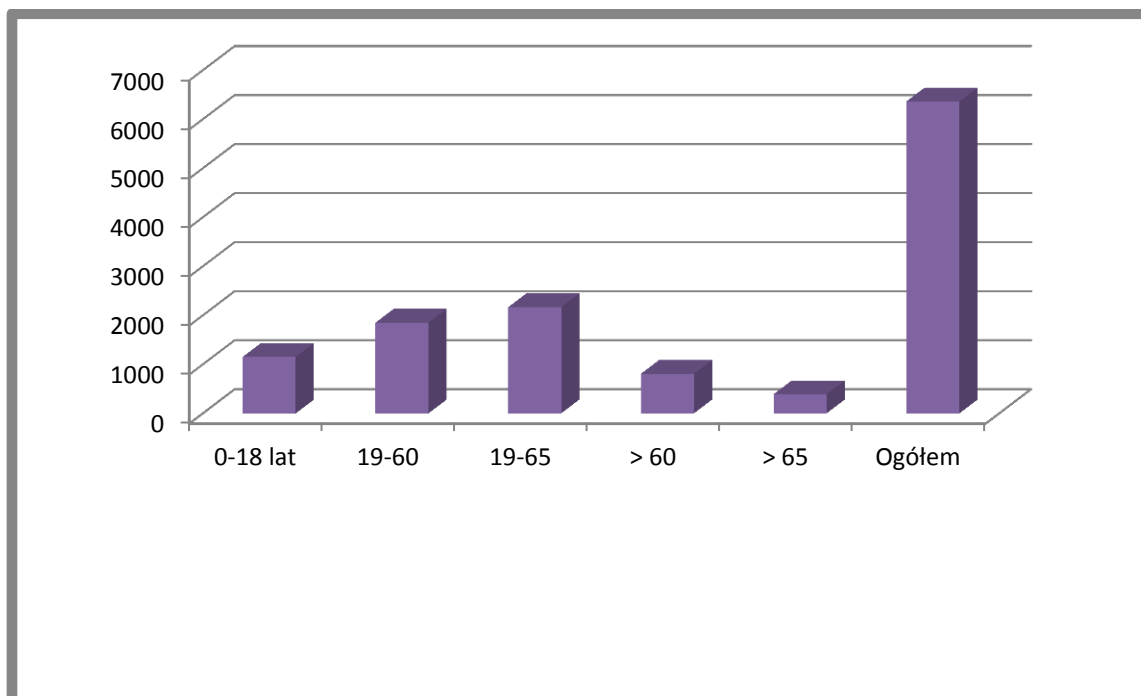

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy na dzień 31.12.2016r.

Z danych statystycznych mieszkańców w podziale według płci w 2016 r. obserwowano nieznaczny przewagę kobiet / 2 % więcej niż mężczyzn /, a więc w strukturze płci liczniejsza to populacja kobiet.

W gminie Lipie w 2016 r. zamieszkiwały 1152 osoby w wieku od 0 - 18 lat, od 19 - 60 lat zamieszkiwało 1849 osób, w wieku od 19 - 65 lat – 2165 mieszkańców, powyżej 60 roku życia – 806 osób, powyżej 65 roku życia 389 mieszkańców.

Wykres 2 Statystyka mieszkańców według wieku.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lipie na dzień 31.12.2016 r.

FORMY POMOCY UDZIELANE RODZINOM

W 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu objął różnorodną pomocą finansową i rzeczową **138 rodzin** / w tym 404 osoby w rodzinie /.

Tabela 1 Liczba osób oraz wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w 2016 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Ilość przyznanych świadczeń	Kwota (w zł)
1.	Zasiłki stałe	24	226	102.829,99
2.	Zasiłki okresowe	27	69	20.778,22
3.	Posiłki dla dzieci w szkole	94	9615	28.865,00
4.	Usługi opiekuńcze ogółem	11	3282	47.306,30
	w tym: specjalistyczne	1	58	1.958,94
5.	Zasiłki celowe i w naturze	56	125	31.204,03
6.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	19	182	8.130,24
7.	Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	7	75	144.138,01

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych GOPS Lipie.

Oprócz w/w świadczeń GOPS w Lipiu świadczy pracę socjalną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. W 2016 r. pracownicy socjalni wykonali pracę socjalną wobec **135 rodzin**.

Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej polegały m.in. na :

- udzielaniu informacji i poradnictwa,
- koordynowaniu działań klientów, motywowaniu do zmian mających na celu poprawę sytuacji bytowej i zdrowotnej osób i rodzin,

- rozpropagowywaniu informacji o kursach bezpłatnych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy, informowaniu i przekazywaniu aktualnych ofert pracy dla podopiecznych, mobilizowaniu osób bezrobotnych do poszukiwania pracy,
- pomocy w pisaniu pism i pośredniczeniu w sprawach dotyczących wyjaśnienia sytuacji klientów,
- załatwianiu wizyt lekarskich,
- uczestniczeniu w sprawach sądowych w charakterze wnioskodawców lub świadków,
- współpracy z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorami sądowymi i społecznymi w celu zwiększenia bezpieczeństwa osób i rodzin, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz w sytuacji zagrożenia dobra i bezpieczeństwa dzieci,
- pracy w Zespole Interdyscyplinarnym m.in. monitorowanie rodzin w miejscu ich zamieszkania, podejmowanie działań zmierzających do wyeliminowania występującego zjawiska przemocy w rodzinie,
- pomocy w zorganizowaniu wyjazdu dzieci na kolonie letnie,
- rozładowywaniu konfliktów rodzinnych, nawiązywaniu kontaktu z rodziną zewnętrzną,
- zgłaszaniu osób uzależnionych na przymusowe leczenie odwykowe,
- pomocy w ustalaniu lub zmiany stopnia niepełnosprawności,
- współpracy ze szkołami, pedagogiem szkolnym, służbą medyczną.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu jest także jedynym organem realizującym świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, świadczenie wychowawcze.

Tabela 2 Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń rodzinnych w ramach zadań zleconych w 2016r.

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość przyznanych świadczeń	Kwota (w zł)
1.	Zasiłki rodzinne	6734	751.965,13
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych łącznie:	2835	329.156,72
2.1	- z tytułu urodzenia dziecka	27	27.000
2.2	- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	237	92.378,67

2.3	- samotnego wychowywania dziecka	131	25.302,91
2.4	- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	297	29.848,04
2.5	- rozpoczęcia roku szkolnego	614	41.716,04
2.6	- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	1058	70.521,72
2.7	- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	471	42.389,34
3.	Zasiłek pielęgnacyjny	1.143	174.879,00
4.	Świadczenie pielęgnacyjne	273	354.389,00
5.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	46	46.000,00
6.	Zasiłek dla opiekuna	82	42.466,70
7.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	2	1.040,00
8.	Świadczenie rodzicielskie	103	96.140,40

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych GOPS Lipie

Tabela 3 Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego

1.	Fundusz alimentacyjny	376	131.550,00
----	-----------------------	-----	------------

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych GOPS Lipie

Tabela 4 Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń wychowawczych.

1.	Świadczenie wychowawcze	6482	3.234.053,90
----	-------------------------	------	--------------

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych GOPS Lipie

INNE DZIAŁANIA REALIZOWANE PRZEZ GOPS W LIPIU:

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Zgodnie z ustawą o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 w/w uchwały tj. potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przez okres 90 dni. Podstawowym warunkiem przyznania powyższej pomocy jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego i spełnienie kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W 2016 r. wydano **6** decyzji w sprawie potwierdzenia prawa do wyżej wymienionych świadczeń dla osób wymagających leczenia, a nie posiadających ubezpieczenia zdrowotnego.

Przemoc w rodzinie

Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje Zespół Interdyscyplinarny w gminie Lipie składający się z 10 członków.

W 2016 r. realizowano procedurę „Niebieskich Kart” wobec **16 rodzin** w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie otrzymanych od przedstawicieli Policji.

W związku z prowadzoną w rodzinie procedurą „Niebieskie karty” odbyły się **4** posiedzenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz **34** posiedzenia członków grup roboczych. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, a także inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, a także opracowanie planu pracy z rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie.

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu realizuje i wypłaca stypendia szkolne - pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym i zasiłki szkolne dla uczniów pochodzących z rodzin o niskich dochodach.

W 2016 r. przyznano stypendia socjalne w okresie *styczeń – czerwiec* **47** uczniom na kwotę **20.694,00 zł** oraz w okresie *lipiec – grudzień* **56** uczniom na kwotę **15.995,00 zł**.

Unijny Program „Dostarczanie pomocy żywnościowej dla najuboższej ludności Unii Europejskiej”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu we współpracy z Bankiem Żywności w Częstochowie realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej - pomoc żywnościowa dla najuboższej

ludności. Program realizowany był w ścisłym współdziałaniu z Bankiem Żywności w Częstochowie. Udział gminy w Programie odbywał się na podstawie umów o współpracy zawartych z Bankiem Żywności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu musiał zapewnić rozładunek, bezpieczne przechowywanie żywności, prowadził dokumentację rozdysponowania żywności, sporządzał sprawozdania z dystrybucji oraz archiwizował dokumenty.

W okresie luty – kwiecień 2016 r. w ramach Podprogramu 2015 pozyskano **12 617 kg** żywności. Z tej formy pomocy skorzystało **121** rodzin w tym **378** osób w rodzinie.

W okresie październik – grudzień 2016 r. w ramach Podprogramu 2016 pozyskano **9884 kg** żywności. Z tej formy pomocy skorzystało **118** rodzin w tym **371** osób w rodzinie.

Program Rodzina Plus w Gminie Lipie na lata 2014-2018

Program adresowany jest do wszystkich rodzin wielodzietnych niezależnie od uzyskiwanego dochodu. Kryterium jest posiadanie trojga lub więcej dzieci w wieku do 18 lat lub do 24 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się lub studiuje. Program jest otwarty. Do programu mogą przyłączać się prywatne firmy i oferować zniżki rodzinom wielodzietnym.

Program Karta Dużej Rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu realizuje ustawę o Karcie Dużej Rodziny. Karta ma charakter ogólnopolski, uprawnia rodziny wielodzietne do różnych zniżek oraz dodatkowych uprawnień na terenie całego kraju. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej.

W roku 2016 roku przyjęto **9** wniosków o wydanie Karty, wydano **40** Kart Dużej Rodziny.

Udział w projektach

Od 01.01.2016 r. do 31.12.2017 r. gmina Lipie reprezentowana przez GOPS w Lipiu uczestniczy w projekcie partnerskim „Aktywna integracja powiatu kłobuckiego” – poddziałanie „Włączenie społeczne”, którego celem jest aktywizacja osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W ramach projektu **8 osób** – mieszkańców gminy Lipie podnosi własne kwalifikacje zawodowe. Udział w projekcie pozwoli uczestnikom na zwiększenie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez podwyższenie kwalifikacji, kompetencji społecznych i zawodowych, zwiększenie motywacji do rozwijania własnych możliwości.

Stypendia Wójta

W 2016 r. **54 uczniów** skorzystało z pomocy w postaci tzw. stypendiów Wójta. Z wyprawki szkolnej dla dzieci niepełnosprawnych skorzystało **3 dzieci**.

Pomoc dla dzieci niepełnosprawnych z terenu gminy Lipie.

W 2016r. po raz kolejny zorganizowano zabawę Mikołajkową dla **31 niepełnosprawnych dzieci**.

Pomoc asystenta

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, dlatego też w m-cu grudniu 2016 r. przydzielono asystenta rodziny 2 rodzinom z terenu gminy Lipie.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipiu można ubiegać się także *o jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu*. Matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo faktycznemu dziecka z tytułu urodzenia się żywego dziecka przysługuje pomoc finansowa w postaci jednorazowego świadczenia w wysokości **4000 zł**. Rodzina uprawniona jest także do ubiegania się w GOPS o pomoc w postaci poradnictwa w zakresie:

- ✓ przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,
- ✓ wsparcia psychologicznego,
- ✓ pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,
- ✓ dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej,
- ✓ poradnictwa, wsparcia ze strony asystenta rodziny.

DZIAŁANIA SZKÓŁ Z TERENU GMINY NA RZECZ WSPARCIA RODZIN I DZIECI

- współpraca z GOPS w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w stołówkach szkolnych,
- wspólna współpraca nauczycieli i pracowników GOPS w Zespole Interdyscyplinarnym,
- kontakt w zakresie monitorowania sytuacji rodzin o niskich dochodach wymagających wsparcia finansowego z GOPS Lipie,
- monitorowanie sytuacji dzieci pochodzących z rodzin nieudolnych wychowawczo /dyrektorzy szkół, wychowawcy, pedagog/,
- organizowanie imprez integracyjnych, „Dnia Rodziny oraz konkursów literackich, czy plastycznych, pikników, których tematyka dotyczy pojęcia - „rodzina”,
- organizacja i udział w konkursach, pogadankach promujących zdrowy styl życia,
- organizacja pogadanek, apeli spotkań z uczniami, rodzicami dotyczących tematyki uzależnień od alkoholu, nikotyny, czy narkotyków,
- ukazywanie poprzez zorganizowanie pogadanek, warsztatów zagrożeń cywilizacyjnych związanych z niewłaściwym korzystaniem z Internetu (cyberprzemoc),
- prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy i agresji.

Dyrektorzy i wychowawcy monitorują sytuację rodzin znajdujących się w trudnej kondycji finansowej i zgłaszają pracownikom GOPS rodziny, które ich zdaniem wymagałyby pomocy finansowej. W szczególności wynika to z obserwacji dziecka i jego braków w wyposażeniu do szkoły, czy odbiegających pod względem ubioru od rówieśników. Dyrektorzy, pedagodzy i wychowawcy zgłaszają swoje uwagi i w ramach współpracy proszą o zbadanie sytuacji danej rodziny w miejscu zamieszkania. W ramach współpracy pedagog rozmawia z dziećmi o ich problemach rodzinnych lub osobistych i podejmuje skoordynowane działania celem ich rozwiązania. Szkoły podejmują również inne działania na rzecz wspierania rodzin, które zawarte są w szkolnych programach wychowawczo – profilaktycznych jak np. wszelkie działania prowadzące do zlikwidowania lub zapobiegania występowaniu zjawiska uzależnień, podejmowanie działań profilaktycznych.

DZIAŁANIA GMINNEGO OŚRODKA KULTURY, BIBLIOTEKI ORAZ ŚWIELIC NA RZECZ WSPARCIA RODZIN I DZIECI

- organizacja bezpłatnych warsztatów oraz półkolonii dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji, ferii zachęcających do kreatywnego spędzania wolnego czasu,
- całoroczne bezpłatne zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych tj. grupa taneczna dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych, grupa wokalna, rytmiczna, plastyczna,
- biblioterapia dla dzieci, czyli „Czytamy by pomagać”, zajęcia dostosowane do potrzeb indywidualnych dziecka i rodzica,
- organizacja Dnia Rodziny – pomoc w integracji rodzin,
- organizacja spotkań tematycznych dla dzieci i rodziców z dietetykiem „ Zdrowo jemy, nie tyjemy”,
- kącik „Malucha” przy Gminnej Bibliotece Publicznej w Lipiu, czyli miejsce dla rodzica i dla dziecka dzięki, któremu rodzic może poczytać książkę, a w tym czasie dziecko kreatywnie i bezpiecznie spędzi czas,
- wspólne z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej organizowanie Mikołajek dla dzieci borykających się z różnego rodzaju niepełnosprawnościami z terenu gminy,
- „Pogotowie Lekcyjne” – pomoc dzieciom i młodzieży szkolnej z terenu gminy Lipie w odrabianiu lekcji,
- bezpłatne szkolenia dla bezrobotnych rodziców z zakresu obsługi komputera, pisania CV, pomoc w znalezieniu pracy polegająca na przeglądaniu ofert pracy w Internecie oraz w aplikowaniu do zakładów pracy,
- wsparcie rodziny poprzez przekazywanie książek ubytkowych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipiu rodzinom oraz tzw. wspólne czytanie.

NOWE DZIAŁANIA ZAPLANOWANE NA CZAS REALIZACJI PROGRAMU

W założeniach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 oprócz zadań, które wymieniono powyżej i które są do tej pory na bieżąco realizowane znajdują się m.in. następujące nowo zaplanowane działania, a mianowicie:

- **Tania działka budowlana w gminie Lipie – działanie, które wejdzie w życie w 2019r.** Program „Tania działka budowlana” ma na celu spowodowanie, że w gminie Lipie będą chcieli budować swoje domy nowi mieszkańcy. Jest to także szansa dla tych mieszkańców, którzy ze względu na wysokie ceny działek budowlanych, są pozbawieni możliwości ich zakupu. Biorąc udział w programie można będzie nabyć działkę po niższej cenie rynkowej.
- **Żłobek w gminie Lipie – działanie, które wejdzie w życie do 2020 r.** Żłobek jest jedną z kilku form opieki nad małymi dziećmi (do 3 roku życia) , której celem jest pomoc rodzinom w godzeniu pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi – opieka nad dziećmi. Gmina Lipie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców powzięła decyzję o utworzenie żłobka w Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Lipiu. Żłobek ma wspierać przede wszystkim rodziców zameldowanych na pobyt stały i zamieszkałych na terenie gminy Lipie, pracujących zawodowo, w opiece i wychowywaniu dzieci.
- **Urodziny 1000 + w gminie Lipie** - w związku z kontynuacją przez gminę Lipie polityki prorodzinnej, od dnia 01 stycznia 2018 r. planuje się ustanowienie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w okresie od 01.01.2018 – 31.12.2018 r. Na każde żywo urodzone dziecko matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzicowi zastępczemu zamieszkałym i posiadającym zameldowanie na pobyt stały na terenie gminy Lipie przysługiwać będzie jednorazowa gminna zapomoga „Urodziny 1000+” w wysokości 1000 zł.

Jednorazowa gminna zapomoga przysługiwać będzie osobom uprawnionym, niezależnie od dochodów rodziny, przy czym kobieta musi okazać się zaświadczeniem

lekarskim wystawionym przez lekarza lub położną potwierdzającym pozostawanie pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

- **„Senior 90+ ”** – paczki świąteczne dla seniorów, osób starszych, chorych i samotnych po 90 roku życia zameldowanych na pobyt stały i zamieszkujących na terenie gminy Lipie – **nowe działanie, które rozpoczyna się w m-cu grudniu 2017 r.** W grudniu pracownicy GOPS w Lipiu odwiedzą seniorów w ich domostwach. Podczas odwiedzin pracownicy złożą seniorom świąteczne życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Wraz z życzeniami świątecznymi wszyscy seniorzy otrzymają świąteczne paczki.
- **Całoroczne przedszkole w gminie Lipie** – kontynuacja działań – wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców gmina Lipie oferuje całodobową opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym. W okresie wakacyjnym w jednej ze szkół czynny będzie oddział przedszkolny. Tempo życia wymusza pewne zmiany, również jeżeli chodzi o opiekę nad dziećmi. Całoroczne przedszkole to odpowiedź na zapotrzebowanie rodziców. To dla takich osób całoroczne przedszkole jest dobrym miejscem do pozostawienia maluszka bez obaw o to, czy będzie pod właściwą opieką, to również dobra opcja, która sprawdza się w nagłych losowych przypadkach i nieprzewidzianych sytuacjach.
- **Szkolne Koła Wolontariatu** – działanie, podjęte przez szkoły z terenu gminy Lipie, celem umożliwienia młodzieży podejmowania działań na rzecz potrzebujących pomocy. Założeniem Klubów Wolontariatu jest rozwijanie wśród uczniów postaw otwartości i wrażliwości na potrzeby szkolnego i lokalnego środowiska, a przede wszystkim pomoc szkolnym rówieśnikom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji w jakich się znaleźli.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Dobra współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Lipie</p> <p>Wyszkolona kadra pracownicza</p> <p>Wystarczająca baza zabezpieczająca potrzeby społeczne: dostęp do placówek oświatowych, kulturowych, służby zdrowia, bibliotek.</p> <p>Posiadanie podmiotów: Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu.</p> <p>Zapewnienie pomocy pedagoga w szkołach</p> <p>Wprowadzanie programów rządowych jak i lokalnych.</p> <p>Prowadzenie szerokiej bazy działań profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży oraz ich rodzin dot. stosowania przemocy czy tematyki uzależnień poprzez organizowanie warsztatów, prezentacji, pogadank ze specjalistami.</p> <p>Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej, rzeczowej, poradnictwa oraz świadczenie pracy socjalnej.</p>	<p>Narastający problem uzależnień i przemocy domowej</p> <p>Niechęć do korzystania z poradnictwa specjalistycznego</p> <p>Brak wykazywania aktywności społecznej i chęci do działania na rzecz społeczności lokalnej</p> <p>Pogłębiający się kryzys rodziny</p> <p>Brak Punktu Konsultacyjnego i fachowej pomocy psychologa</p> <p>Słabo rozwinięta idea wolontariatu</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Pozyskiwanie środków z zewnątrz</p> <p>Realizowanie projektów i programów na rzecz wspierania rodziny i dziecka</p>	<p>Starzenie się społeczeństwa</p> <p>Występowanie zjawiska euro sieroctwa</p>

<p>Prowadzenie szeregu działań profilaktycznych</p> <p>Wysoki poziom współpracy pomiędzy instytucjami niosącymi pomoc dziecku i jego rodzinie</p> <p>Utworzenie Punktu Konsultacyjnego</p> <p>Budowanie lokalnych partnerstw obejmujących wszystkie sektory z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</p> <p>Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi</p> <p>Dostęp i możliwość skorzystania z wolontariatu</p> <p>Zwiększenie liczby osób powracających do społeczeństwa jako tzw. osoby zaradne i samodzielne.</p> <p>Stworzenie spójnego systemu wspierania rodziny poprzez kontynuację zatrudniania asystentów do pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo lub ubiegającymi się o powrót dzieci z pieczy zastępczej.</p>	<p>Zatracanie rodzinnych wartości</p> <p>Uciekanie w problemy uzależnień</p> <p>Sezonowość rynku pracy</p> <p>Brak stabilności zatrudnienia</p> <p>Ukrywanie występowania problemów przemocy domowej</p> <p>Społeczna akceptacja i przyzwolenie na spożywanie alkoholu</p> <p>Problem euro-sierot dzieci pozostawionych bez opieki rodziców przebywających poza granicami kraju</p> <p>Złożoność problemów rodziny.</p>
---	---

ODBIORCY PROGRAMU

Rodziny, niewydolne wychowawczo, borykające się z problemem ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, doświadczające problemów opiekuńczo - wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodziny, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie i dzieci trafiły do pieczy zastępczej.

Program skierowany jest do rodzin wykazujących problemy opiekuńczo-wychowawcze, które nie posiadają w pełni zdolności wychowawczych i popełniają błędy wychowawcze. Dysfunkcyjność rodziny wpływa na fakt, iż rodzina ta przestaje spełniać priorytetowe funkcje i następuje załamanie podstawowych wartości rodziny. Wtedy też rodzina jako podstawowa komórka społeczna nie może w sposób prawidłowy spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny niewydolne wychowawczo, dodatkowo zagrożone wykluczeniem społecznym posiadają na ogół problemy w sferze emocjonalnej, które skutkować mogą odebraniem dzieci z tych rodzin. Dlatego też ważne jest zapobieganie występowaniu temu zjawisku. Niezbędnym działaniem jest także praca z rodziną biologiczną po odebraniu dzieci celem ich powrotu do rodziny.

CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny programu

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe:

Wspieranie rodzin w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb dziecka i jego rodziny.

- objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej,
- pomoc w postaci dożywiania dzieci i młodzieży w ramach realizacji rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
- zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wychowawcze pomocy w postaci pracy socjalnej oraz poradnictwa,

- kierowanie asystentów do pracy z rodzinami,
- praca z rodzinami również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną,
- wspólne działania instytucji lokalnych działających na rzecz rodziny,
- organizowanie działań integracyjnych na rzecz rodziny /spotkania, warsztaty, pikniki rodzinne itp./,
- realizacja działań ujętych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a także w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo:

- udzielanie pomocy w formie stypendiów Wójta za dobre wyniki w nauce oraz osiągnięcia sportowe i artystyczne,
- zapewnienie pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym, zasiłków szkolnych,
- opracowywanie i wdrażanie projektów socjalnych oraz programów profilaktycznych dla rodzin z dziećmi,
- pomoc dzieciom wykazującym trudności w nauce, w szczególności pomoc zapewniona ze strony szkół jak i świetlic działających na terenie gminy Lipie,
- realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- realizowanie programów profilaktycznych z tematyki uzależnień i przemocy,
- szerzenie idei wolontariatu.

Podnoszenie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji:

- ciągła i systematyczna praca asystentów z rodzinami wymagającymi wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zwiększenie liczby rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,

- wspieranie rodzin z dziećmi poprzez realizację programów rządowych oraz lokalnych, „Karta Dużej Rodziny”, „Rodzina Plus”, „Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „Urodziny 1000+”
- podnoszenie świadomości rodziców w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży,
- współpraca instytucji lokalnych pracujących na rzecz rodziny,
- organizowanie w szkołach spotkań, pogadanek dla rodziców poruszających tematykę wzmacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodzin / w tym rodzin z dziećmi / :

- realizowanie zadań związanych z prowadzeniem procedury „Niebieskiej Karty” i przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinie,
- organizowanie spotkań, pogadanek z dziećmi, rodzicami, organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego,
- monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i przemocą domową, motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego, terapii,
- umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
- podejmowanie działań interdyscyplinarnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym
- działanie z ramienia Zespołu Interdyscyplinarnego, który ma na celu pomoc rodzinom, w których występuje problem przemocy domowej,
- instytucja Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako organ pomocowy, działający w ramach profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem,
- zapewnienie stabilizacji materialno - bytowej rodzinom,
- pomoc udzielana rodzinie w postaci monitorowania wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych,
- współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświaty dzieci pomocą pedagogiczną,
- wsparcie rodzin zastępczych w postaci kontroli, monitorowania i podejmowania stosownych działań w tych rodzinach,

- współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin np. PCPR, Policją, Sądem, kuratorami.
- zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- udzielanie wsparcia pedagogicznego uczniom.

INSTYTUCJE LOKALNE WSPOMAGAJĄCE RODZINĘ DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY LIPIE

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny w Lipiu;
- Zespoły Szkolno-Przedszkolne oraz Szkoła Podstawowa na terenie gminy Lipie;
- Gminny Ośrodek Kultury w Lipiu;
- Gminne Ośrodki Zdrowia;
- Świetlice oraz organizacje działające na terenie gminy Lipie;

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- środki z budżetu gminy;
- środki z budżetu państwa
- środki finansowe pozyskiwane z programów unijnych.

ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2010 ma na celu poprawę funkcjonowania rodzin, niewydolnych wychowawczo, borykających się z problemem ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, doświadczających problemów opiekuńczo - wychowawczych, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie. Program zakłada również zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej, zwiększenie dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego. Poprzez realizację szeregu działań przez instytucje działające na rzecz rodziny ma nastąpić zwiększenie kompetencji społecznych rodziców oraz wzrostu aktywności rodzin i poziomu ich zaangażowania w życie społeczne i zawodowe.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja działań podejmowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny w gminie Lipie na lata 2018-2020 będzie monitorowana i ewaluowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu. W ramach realizacji projektu będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania instytucji lokalnych działających na rzecz wspierania rodziny. Ponadto operacje zawarte w programie mają dać informację zwrotną, jak działania podjęte w ramach wcześniejszych projektów zostały zrealizowane w gminnej społeczności.

Wskazana jest także stała współpraca z innymi instytucjami, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy, jak i poza w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych

działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Wskaźnikami osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych będą dane liczbowe pozyskane w ramach realizacji poszczególnych działań.

Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny będą przedstawiane Radzie Gminy Lipie w terminie do 31 marca każdego roku.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Lipie na lata 2014-2020.

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Lipie oraz poprawy jakości ich życia. W szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, borykających się z problemem ubóstwa, bezrobocia, uzależnień, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź rodzin, którym zostały odebrane lub ograniczone prawa rodzicielskie.

Wsparcie, o którym mowa w programie będzie miało charakter planowych działań mających na celu pomoc w przywróceniu rodzinom zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Wspieranie rodziny będzie miało także charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane także możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny z pomocą instytucji bądź same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły.

SPIS TABEL:

1. Liczba osób oraz wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych w 2016 r.
2. Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń rodzinnych w ramach zadań zleconych w 2016 r.
3. Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego
4. Wydatki oraz ilość przyznanych świadczeń wychowawczych

SPIS WYKRESÓW:

1. Statystyka mieszkańców według płci
2. Statystyka mieszkańców według wieku